

| 25 lat

Raport Ekologiczny 2015

W 25. rocznicę rozpoczęcia działalności BOŚ Banku przedstawiamy Państwu kolejną edycję Raportu Ekologicznego.

Przez 25 lat BOŚ Bank wspomógł realizację wielu inwestycji proekologicznych poprawiających stan środowiska, w którym żyjemy. O konkretnych efektach działania BOŚ Banku w dziedzinie ekologii w roku 2014

mogą Państwo przeczytać w niniejszym Raporcie Ekologicznym. Zachęcamy zatem do jego lektury.

W tym wyjątkowym, jubileuszowym dla Banku roku Raport łączy w sobie kilka funkcji: jest źródłem informacji, notesem i kalendarzem – zgodnie z ideą EKologicznego i EKonomicznego działania BOŚ Banku.

„Zacznijmy wszystko od nowa. Przyroda postępuje tak każdego roku”.

Valerin Butulescu – rumuński literat i publicysta

Tegoroczny Raport Ekologiczny Banku Ochrony Środowiska będzie nawiązywał wielokrotnie do odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej, jako tematów, które dominowały w 2014 roku w działalności BOŚ związanej z finansowaniem przedsięwzięć proekologicznych. Jednym z najistotniejszych czynników determinujących rozwój inwestycji w tym zakresie jest sytuacja prawna.

20 lutego 2015 roku Sejm RP uchwalił, długo oczekiwaną, Ustawę o odnawialnych źródłach energii. Dotychczas rynek energii z OZE regulowany był ustawą Prawo energetyczne. Nowy akt prawny wprowadza zasadnicze zmiany

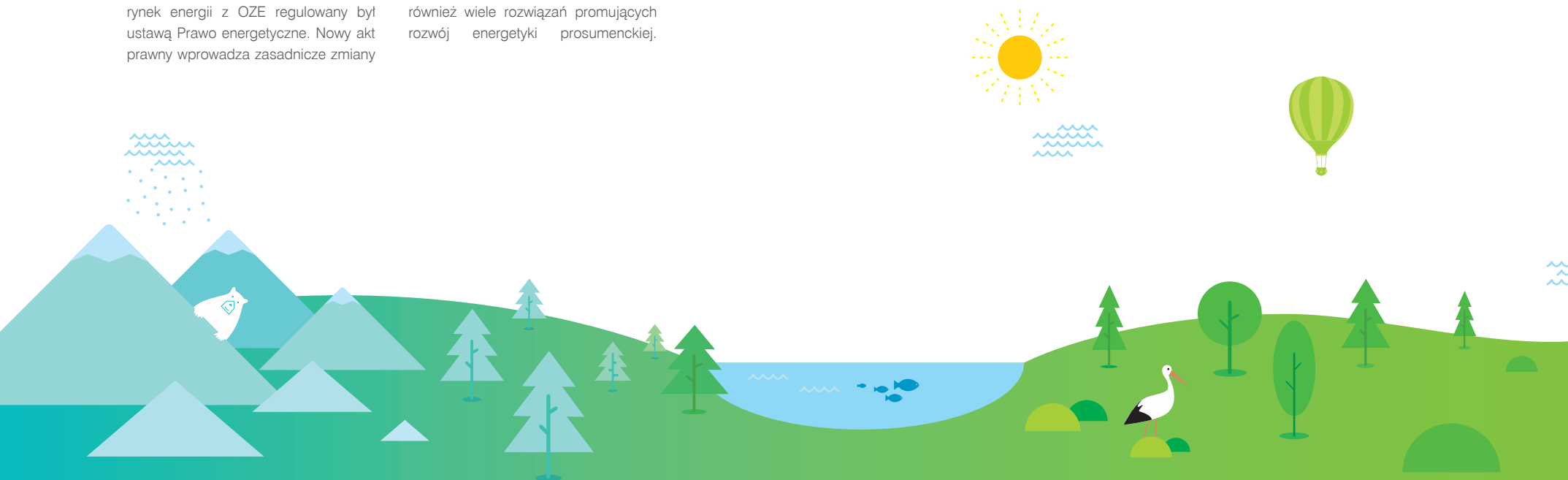
w systemie wsparcia producentów energii ze źródeł odnawialnych, ustalając jednocześnie termin ich wprowadzenia na 1 stycznia 2016 roku.

Jedną z podstawowych zmian w stosunku do przepisów wcześniejszych jest zastąpienie systemu świadectw pochodzenia energii z OZE systemem aukcyjnym. To rząd będzie decydował, ile energii odnawialnej zakupi w drodze aukcji, w której inwestorzy będą zabiegać o możliwość sprzedaży „zielonego prądu” po cenie zapewniającej opłacalność inwestycji. Ustawa zawiera również wiele rozwiązań promujących rozwój energetyki prosumenckiej.

Dzięki nowym mechanizmom wsparcia energia elektryczna produkowana w przydomowych instalacjach OZE o mocy do 10 kW, a niezużyta na potrzeby własne, będzie mogła zostać sprzedana do sieci elektroenergetycznej po cenie gwarantowanej, wyższej niż rynkowa. Pozostałym mikroźródłom ustawodawca zapewni zakup energii po cenie równej średniej cenie sprzedaży energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym w poprzednim kwartale.

Wsparcie dla instalacji prosumenckich to pierwszy krok w kierunku rozwoju energetyki rozproszonej, obywatelskiej. Ich realizacja wiąże się z jednej strony

z oszczędnościami w budżecie domowym i wyższą kontrolą wykorzystania energii, z drugiej – podnosi bezpieczeństwo energetyczne i to nie tylko na poziomie pojedynczego gospodarstwa. To także potencjalna korzyść w postaci nowych miejsc pracy przy produkcji i konserwacji urządzeń, przetwórstwie biomasy czy biogazu. I wreszcie ostatni – choć może najważniejszy aspekt – ekologia. Jej związek z ekonomią, zarówno w przypadku odnawialnych źródeł energii, jak i innych działań dotyczących wszystkich aspektów ochrony środowiska, dobrze znany jest Klientom i pracownikom BOŚ Banku.

„Cywilizacja ludzka osiągnęła już granice wyznaczone zamkniętym układem naszej planety. Dalej jest tylko ekorozwój...”

Maciej Nowicki – polski naukowiec i były minister ochrony środowiska

Bank Ochrony Środowiska jest jednym z blisko 40 banków komercyjnych działających w Polsce i jedynym z wyraźną proekologiczną misją. Jest nią wspieranie przedsięwzięć służących rozwojowi przemysłu i usług w zakresie ochrony środowiska, rozwojowi rynku produktów i usług związanych z ekologią oraz promowanie i kreowanie postaw proekologicznych i inicjatyw na rzecz ochrony środowiska naturalnego. Dzięki realizacji tak sformułowanej misji BOŚ wykracza poza obszar standardowej bankowości.

Ambicją Banku jest utrzymanie stałego miejsca w polskim systemie finansowania ochrony środowiska i trwałej pozycji lidera w tym zakresie na rynku bankowym. Realizacja takiego założenia wiąże się z zaangażowaniem w programy wspierania przedsięwzięć proekologicznych, prowadzone przez wyznaczone do tego celu instytucje polskie i zagraniczne, takie jak

Narodowy i Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Bank Gospodarstwa Krajowego, Europejski Bank Inwestycyjny i wiele innych. Ważne jest także tworzenie nowych inicjatyw, których efektem jest powstawanie produktów bankowych o nietypowych cechach, na przykład ekologiczny kredyt hipoteczny czy EKOpozyczka.

Systematyczne poszerzanie oferty produktowej BOŚ idzie w parze z rozwojem rozwiązań proekologicznych. Kreowanie produktów dedykowanych inwestycjom przyczyniającym się do ograniczenia wpływu działalności przedsiębiorstw, instytucji, a także gospodarstw domowych na zanieczyszczenie wód, powietrza, gleby, tworzenie dźwigni finansowej, łączącej środki rynkowe z systemami wsparcia, to zadania, jakie BOŚ Bank stawia przed sobą i konsekwentnie realizuje przez 25 lat swojej działalności.

26%
ekologii w portfelu Banku

Proekologiczne produkty spełniają dodatkowo ważną rolę edukacyjną, wpływając na budowanie świadomości aktualnych i potencjalnych Klientów Banku.

2014 roku udział zadłużenia z tytułu kredytów związanych z ochroną środowiska w zadłużeniu ogółem wyniósł ponad 26%, a w pionie korporacji i finansów publicznych przekroczył nawet 40%.

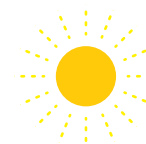
O tym, jak ważne miejsce zajmują produkty proekologiczne w działalności Banku, niech świadczy fakt, że na koniec

„Przyroda nie zna nagrody ni kary, zna tylko konsekwencje”.

Robert Green Ingersoll – XIX-wieczny amerykański prawnik i publicysta

2014 rok był dla Banku Ochrony Środowiska okresem, w którym wśród kredytowanych zadań dominowały przedsięwzięcia z zakresu ochrony powietrza. Znalazły się tu głównie: odnawialne źródła energii oraz inwestycje związane z efektywnym wykorzystaniem energii, obejmujące budownictwo energooszczędne i zrównoważone, termomodernizację obiektów, modernizację procesów technologicznych w kierunku ograniczenia zużycia energii, budowę i modernizację kotłowni.

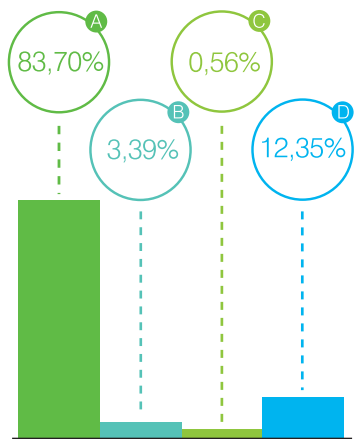
W grupie kredytów udzielonych na zadania z zakresu gospodarki ściekowej przeważały oczyszczalnie ścieków, zarówno przydomowe – realizowane przez osoby fizyczne, jak i gminne oraz zakładowe. Mieściły się tu również podczyszczalnie, przepompownie oraz budowa sieci kanalizacyjnej.

Na finansowane przez BOŚ zadania z dziedziny ochrony powierzchni ziemi złożyły się inwestycje związane ze zbiórką i przetwarzaniem odpadów, zakup specjalistycznego sprzętu, a dla klientów indywidualnych – usuwanie i unieszkodliwianie azbestu, pochodzącego głównie z pokryć dachowych.

Wśród pozostałych zadań kredytowanych przez BOŚ Bank w 2014 roku część przeznaczona była na gospodarkę wodną, a w tym na wodociągi

i stacje uzdatniania wody, reszta objęła różnorodne zadania wykraczające poza klasyfikację dziedziny, w tym finansowanie działalności operacyjnej firm z branży ochrony środowiska.

A Ochrona atmosfery B Ochrona wód
C Ochrona powierzchni Ziemi D Inne

Struktura kredytów proekologicznych udzielonych przez BOŚ Bank w 2014 roku w podziale na rodzaje inwestycji

„Nie będzie łatwo obudzić w człowieku takiej odpowiedzialności za świat, która dotrzyma kroku rozwojowi cywilizacji. Ale ci, którzy chcą, mogą zacząć już dziś”.

Václav Havel – pisarz i dramaturg, były prezydent Czech

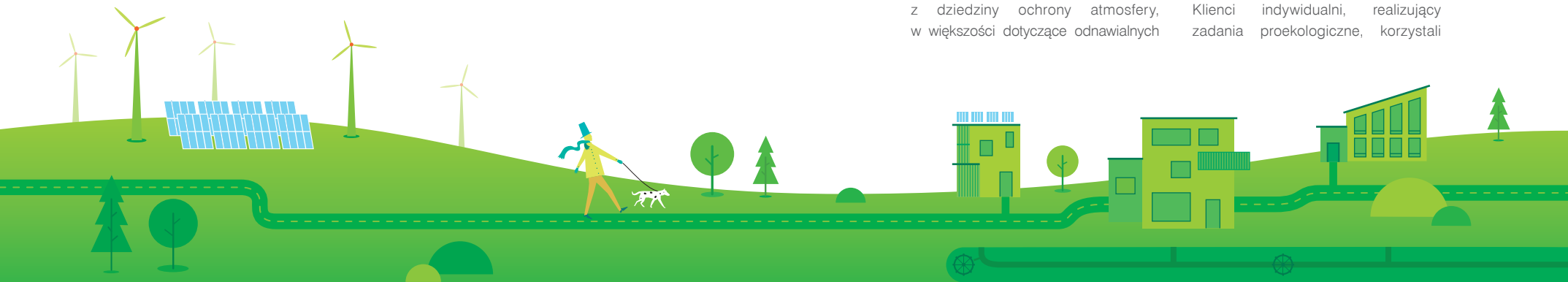
Specjalizacja Banku Ochrony Środowiska nie pozostaje w sprzeczności z jego uniwersalnym charakterem. W ofercie Banku znaleźć można różne formy i rodzaje produktów służących finansowaniu klientów, lokowaniu ich środków, a także bieżącej obsłudze. Adresatami produktów bankowych są klienci ze wszystkich segmentów: osoby indywidualne, przedsiębiorstwa – na równi mikro, małe, średnie i duże, podmioty z obszaru finansów publicznych, w tym samorządy i spółki komunalne.

W 2014 roku, podobnie jak we wcześniejszych latach, kredyty proekologiczne skierowane były w zdecydowanej większości do przedsiębiorców. Do tego segmentu trafiło ponad 89% łącznej kwoty kredytów na inwestycje w ochronie środowiska, czyli ponad 1,7 mld zł. Bank finansował głównie projekty z dziedziny ochrony atmosfery, w większości dotyczące odnawialnych

źródeł energii oraz budownictwa zrównoważonego, ale także modernizacji procesów technologicznych. Przedsiębiorcy korzystali przede wszystkim z kredytów komercyjnych, które stanowiły 96% łącznej kwoty kredytów udzielonych odbiorcom z tej grupy Klientów.

Podmioty segmentu finansów publicznych wykorzystwały nieco ponad 5,6% kwoty kredytów proekologicznych uruchomionych w BOŚ w 2014 roku. Tu także dominowały zadania z zakresu ochrony powietrza, w tym termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej, modernizacje prowadzące do ograniczenia zużycia energii w szkołach i przedszkolach, przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizowane w obszarach miejskich. Kredytami BOŚ finansowane były również stacje uzdatniania wody i sieć wodociągowa.

Klienci indywidualni, realizujący zadania proekologiczne, korzystali

głównie z kredytów preferencyjnych, udzielanych w ramach współpracy Banku z Narodowym i Wojewódzkimi Funduszami Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Dzięki środkom donatorów, pozwalającym na obniżenie oprocentowania kredytów lub wypłatę dotacji zmniejszającej zadłużenie, osoby fizyczne podjęły zadania związane z modernizacją źródeł

ciepła, instalacją odnawialnych źródeł energii, budową domów energooszczędnych, termomodernizacją budynków mieszkalnych. Zrealizowano liczne przydomowe oczyszczalnie ścieków i przyłącza kanalizacyjne, a z wielu dachów usunięto pokrycia wykonane z materiałów zawierających azbest.

„Wydaje się, że istnieje jakaś naturalna moralność przyrody, której także człowiekowi naruszyć nie wolno”.

Antoni Kępiński – lekarz, naukowiec, filozof

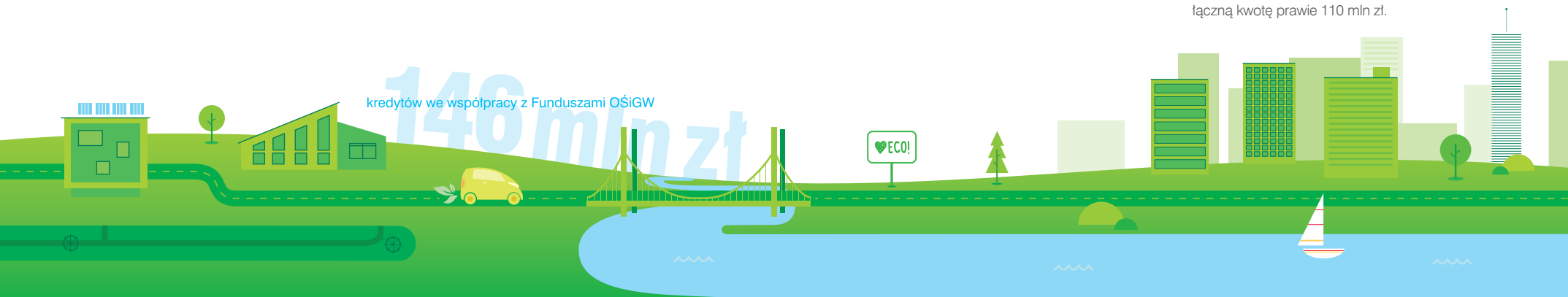
Misja Banku Ochrony Środowiska skłania do poszukiwania sposobów, dzięki którym potencjalni inwestorzy podejmować będą działania proekologiczne nawet wtedy, gdy będą się one wiązać ze zwiększonymi nakładami finansowymi. Na szczęście w łańcuchu

finansowania ochrony środowiska w Polsce są instytucje, których celem jest wspieranie działań służących zrównoważonemu rozwojowi. Z takimi instytucjami współpracuje BOŚ Bank od początku swojego istnienia.

Jednym z naturalnych partnerów finansowych BOŚ jest Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, główny założyciel i największy akcjonariusz Banku. Na przestrzeni lat zmieniały się formy współfinansowania inwestycji przez NFOŚiGW oraz BOŚ, obejmując swoim zakresem konsorcja, finansowanie przedsięwzięć kwalifikowanych przez Fundusz indywidualnie lub w ramach linii kredytowych. W ostatnim czasie Bank angażuje się głównie we współpracę z Narodowym Funduszem przy realizacji programów priorytetowych NFOŚiGW, skierowanych do osób fizycznych lub wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych. Są to: program dopłat do kolektorów słonecznych, realizowany w latach 2010–2014, program dopłat do domów energooszczędnych i pasywnych, rozpoczęty w roku 2013, oraz podjęty w 2015 roku program „Prosument”, a także program przeznaczony na inwestycje energooszczędne w małych i średnich przedsiębiorstwach, przewidziany na lata 2014–2015. W 2014 roku we współpracy z NFOŚiGW Bank udzielił ponad 2200 kredytów o łącznej wartości blisko 39 mln zł.

Na podobnych zasadach BOŚ Bank współpracuje także z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej, udzielając kredytów na zadania inwestycyjne, zbieżne z regionalną polityką ekologiczną. WFOŚiGW określa każdorazowo przedmiot wspólnego finansowania, podmioty, które mogą się ubiegać o kredyty preferencyjne, oraz warunki finansowania, a w tym: okres kredytowania, ewentualny okres karencji w spłacie kapitału, maksymalny termin realizacji zadania, sposób szacowania efektu ekologicznego i wreszcie wysokość oprocentowania i prowizji. W każdym województwie warunki te są inne. Różne są też formy współpracy pomiędzy Bankiem a funduszami. Mogą to być kredyty preferencyjne (o oprocentowaniu niższym niż rynkowe), ze środków funduszu lub z jego dopłatami do odsetek, kredyty preferencyjne z łączonych środków funduszu i Banku, udzielane na wspólne ryzyko lub kredyty z dopłatą do kapitału zmniejszającą zadłużenie kredytobiorcy i wypłacaną po zakończeniu oraz rozliczeniu zadania. W 2014 r. współpraca BOŚ z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej zaowocowała ponad 1600 kredytami na łączną kwotę prawie 110 mln zł.

146 mln zł
kredytów we współpracy z Funduszami OŚiGW

„Dobrem najwyższym jest zgadzać się z naturą i stosownie do niej żyć”.

Cycon – starożytny pisarz i mówca rzymski

Jeszcze przed przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej rozpoczęła się współpraca BOŚ Banku z zagranicznymi instytucjami finansowymi. Współpraca ta trwa do dziś, obejmując m.in. finansowanie inwestycji służących ochronie środowiska.

Oferta BOŚ we współpracy z Bankiem Rozwoju Rady Europy (CEB) i Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI) dotyczy podmiotów z segmentu finansów publicznych. Pochodzące z tego źródła kredyty, obejmujące m.in. projekty infrastrukturalne, charakteryzują się długim okresem karencji w spłacie kapitału oraz obniżonymi prowizjami.

Europejski Bank Inwestycyjny kieruje, na podobnie korzystnych warunkach, środki na projekty inwestycyjne związane z rozwojem i utrzymaniem infrastruktury mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, w tym także na przedsięwzięcia związane z ochroną środowiska.

Owoce współpracy z EBI był kredyt „Energia na Plus”, znajdujący się w ofercie Banku w 2014 r. Kredyt, kierowany do sektora MŚP, wsparty grantem Komisji Europejskiej, dedykowany był firmom zainteresowanym zwiększeniem efektywności energetycznej lub inwestowaniem w odnawialne źródła energii i pozwalał na uzyskanie zachęty finansowej w postaci umorzenia do 12% wartości kapitału udzielonego kredytu.

Od wielu lat datuje się również współpraca BOŚ Banku z niemieckim KfW Bankengruppe. Również ten bank kieruje swoją ofertą do małych i średnich przedsiębiorstw. I także ta oferta zawiera kredyty wspomagające inwestycje przyjazne środowisku, obejmujące m.in. odnawialne źródła energii, termomodernizację obiektów usługowych i przemysłowych czy unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest.

Osobny zakres stanowi udział Banku Ochrony Środowiska w inicjatywie JESSICA, czyli Wspólnym Europejskim Wsparciu na rzecz Trwałych Inwestycji na Obszarach Miejskich (Joint European Support for Sustainable

Investment in City Areas). Ten instrument finansowy charakteryzuje się możliwością uzyskania niskooprocentowanej pożyczki, uzupełnionej kredytem bankowym. BOŚ pełnił rolę Funduszu Rozwoju Obszarów Miejskich w trzech obszarach działania inicjatywy JESSICA, zlokalizowanych w województwach: zachodniopomorskim, pomorskim

i śląskim. Wśród inwestycji rewitalizacyjnych zrealizowanych w ramach tego projektu pojawiło się wiele przedsięwzięć o charakterze proekologicznym.

W 2014 roku dzięki współpracy z zagranicznymi instytucjami finansowymi BOŚ Bank udzielił ponad 100 kredytów na łączną kwotę prawie 250 mln zł.

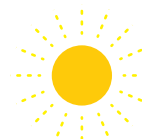
„Jeżeli chcemy, żeby ten kraj sprawnie funkcjonował, muszą istnieć obszary, gdzie przyroda jest ważniejsza niż człowiek”.

Andrzej Kassenberg – polski działacz na rzecz ekorozwoju

Dla realizacji proekologicznej misji Bank Ochrony Środowiska wprowadza produkty, które – dzięki atrakcyjnym warunkom – są w stanie rozbudzić świadomość inwestorów i skłonić ich do łączenia ekonomii z ekologią. Taka idea przyświeca włączaniu się Banku w inicjatywy instytucji finansowych oferujących środki w ramach programów prośrodowiskowych, a także tworzeniu nowych, oryginalnych produktów bankowych.

Współpraca BOŚ z takimi instytucjami jak Narodowy i Wojewódzkie Fundusze

Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej czy Bank Gospodarstwa Krajowego pozwala Klientom Banku skorzystać ze środków wspierających finansowanie inwestycji proekologicznych. Dzięki tym funduszom kredyty bankowe zyskują walor preferencyjności, wyrażającej się zachętami w postaci ograniczenia kosztów kredytu – bądź jako obniżenie oprocentowania, bądź jako dotacja (premia), pozwalająca na zmniejszenie zobowiązań kredytowych, pod warunkiem zrealizowania zadania zgodnie z założeniami programu i uzyskania zakładanego efektu ekologicznego.

250 mln zł
kredytów z linii zagranicznych

Takie formuły finansowe możliwe są do zastosowania w przypadku realizacji mikroinstalacji OZE, termomodernizacji budynków, modernizacji instalacji grzewczej, instalacji przydomowych oczyszczalni ścieków i wielu innych zadań, zgodnych z priorytetami instytucji dotujących oraz ich aktualnymi programami.

Bank kreuje także własne produkty, dodając do tradycyjnej oferty bankowej wątek „eko”. Autorskie pomysły zwracają uwagę na to, że zaspokajanie potrzeb inwestycyjnych może uwzględniać aspekty związane z ochroną środowiska. Tak dzieje się na przykład w przypadku:

- ekologicznego kredytu hipotecznego – który może mieć oprocentowanie niższe niż standardowe, o ile finansowany budynek będzie miał lepszy od przeciętnego standard energetyczny lub będzie wyposażony w odnawialne źródło energii;
- EKOpożyczki – o obniżonym oprocentowaniu w przypadku przeznaczenia

środków na produkty lub materiały o charakterze ekologicznym, wymienione na liście obowiązuje w Banku lub uznane za takie przez kadrę bankowych ekologów;

- EkoKredyt PV – na zakup i montaż instalacji fotowoltaicznych, przewidujący atrakcyjne oprocentowanie (niższe niż standardowe) i możliwość obniżenia prowizji.

Przy okazji oferowanych produktów Bank promuje też zdrowy, zgodny z naturą styl życia. Przykładem może być

- EKOkonto bez Kosztów z bonem na sprzęt sportowy. Oprócz „sportowego bonusu” dla Klienta produkt ten zawiera jeszcze jeden ekologiczny aspekt. BOŚ Bank przekazuje z własnych środków 5 zł od każdego założonego EKOkonta bez Kosztów na rzecz programu Fundacji BOŚ Banku „Aktywnie po zdrowie”.

„Mamy tylko jedną Ziemię, a jej przyszłość zależy od każdego na pozór niewielkiego ludzkiego działania, zależy od każdego z nas”.

Florian Plit – polski geograf

W 2014 roku zakończono i przekazano do użytkowania blisko 5 tys. inwestycji w ochronie środowiska współfinansowanych przez BOŚ S.A. Łączna wartość kosztorysowa tych przedsięwzięć przekroczyła 1,76 mld zł, a udział kredytów BOŚ S.A. w kosztach zrealizowanych inwestycji wyniósł ponad 63%.

Dzięki tym inwestycjom powstały znaczące efekty ekologiczne, polegające na uniknięciu zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery, wód, ziemi. Poniżej zestawiono niektóre z nich.

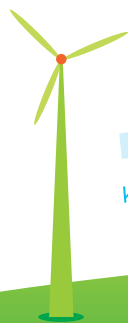
redukcja emisji pyłów	151,4 ton/rok
redukcja emisji dwutlenku siarki	667,2 ton/rok
redukcja emisji dwutlenku węgla	142 992 ton/rok
zmniejszenie zużycia i strat ciepła	140 671 GJ/rok
produkcja energii w źródłach odnawialnych	128 410 MWh/rok
przepustowość oczyszczalni ścieków	5 403 m³/d
długość kanalizacji sanitarnej	89,2 km
unieszkodliwienie odpadów	49 104 ton/rok

Obok typowych inwestycji z zakresu:

- ochrony powietrza, takich jak budowa i modernizacja kotłowni, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, budownictwo zrównoważone (budynki energooszczędne, termomodernizacja obiektów),
- ochrony wód – budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni i podczyszczalni ścieków, sieć kanalizacyjna,
- gospodarki wodnej – budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody, wodociągi, zbiorniki retencyjne,
- ochrony powierzchni ziemi – budowa, modernizacja i doposażanie wysypisk odpadów, zakłady utylizacji odpadów, unieszkodliwianie wyrobów azbestowych, do użytku oddano także inne projekty polegające na modernizacji procesów technologicznych, przynoszące efekty dla różnych komponentów środowiska.

Wśród inwestycji zakończonych w 2014 roku, podobnie jak w przypadku nowych umów kredytowych zawartych w tym okresie, dominowały zadania związane z ochroną powietrza.

1,7 mld zł
kredytów na inwestycje eko

„Żyjemy w niebezpiecznej epoce.
Ludzie zdobyli kontrolę nad przyrodą,
zanim zdobyli kontrolę nad sobą”.

Albert Schweitzer – XIX-wieczny duchowny luterański i filozof

W 2014 roku BOŚ S.A. udzielił na projekty w zakresie odnawialnych źródeł energii 2 903 kredyty w łącznej kwocie 686,1 mln zł. Największe kwoty przeznaczone zostały na budowę farm wiatrowych. Dzięki realizacji tych inwestycji łączna moc elektrowni wiatrowych wzrosła o ponad 150 MW.

Ilościowo przeważały przedsięwzięcia polegające na zakupie i montażu kolektorów słonecznych. Było to wynikiem udziału BOŚ w funkcjonującym w latach 2010–2014 programie dotacji Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, skierowanym właśnie na ten cel. Dzięki działaniom Funduszu i banków w Polsce zainstalowano kolektory słoneczne o łącznej powierzchni przekraczającej 470 tys. m².

Najbardziej dynamicznie, bo ponad 2,5-krotnie w stosunku do 2013 roku, wzrosła liczba kredytów przeznaczonych na mikroinstalacje fotowoltaiczne. W przeważającej części są to instalacje o mocy 3–5 kWp, realizowane głównie przy udziale kredytów z dopłatami WFOŚiGW do kapitału.

W kolejnych latach spodziewany jest jeszcze szybszy przyrost inwestycji OZE. W zakresie rozwiązań prosumenckich (mikroinstalacje wykorzystujące energię na własny użytek z możliwością sprzedaży nadwyżek do sieci elektroenergetycznej), poza systemem stałych taryf, wprowadzonym ustawą o odnawialnych źródłach energii, na rozwój takich rozwiązań będzie miał wpływ uruchomiony w 2015 roku Program Priorytetowy NFOŚiGW.

Rodzaj OZE	Kredyty udzielone w 2014 r.	
	liczba (szt.)	kwota (tys. zł)
Elektrownie wiatrowe	12	588 593
Kolektory słoneczne	2 283	34 939
Pompy ciepła	415	30 072
Biogazownie	3	27 026
Fotowoltaika	140	3 539
Małe elektrownie wodne	2	1 002
Kotły opalane biomasą	48	906
Łącznie	2 903	686 078

„Ludzie są zainteresowani ekologią tak długo, jak długo nie ma to specjalnego wpływu na ich codzienne życie, kiedy mogą mieć wszystko to, do czego się przyzwyczaili, krok dalej wymaga wyższej świadomości akceptującej wyrzeczenia”.

James Hindson – angielski działacz na rzecz zrównoważonego rozwoju

Co to jest rekuperator? Czym różni się kocioł od pieca? Jakie składowe mają wpływ na opłatę za energię elektryczną? Co to jest certyfikat energetyczny budynku i czy ma coś wspólnego z zielonym certyfikatem? Dlaczego określenie „solar” jest nieprecyzyjne? Dla fachowca odpowiedzi na te pytania są proste, może nawet banalne. Dla laika – niekoniecznie. Nie są to też łatwe pytania dla pracownika banku.

W Banku Ochrony Środowiska jest inaczej. Ambicją BOŚ Banku jest umiejętne godzenie profesjonalnej obsługi w zakresie czynności bankowych z proekologiczną misją, przekładającą się na fachowe podejście do finansowania inwestycji służących ochronie środowiska. Od początku istnienia BOŚ pracuje tu zespół ekologów – ekspertów do spraw finansowania projektów proekologicznych. Są to głównie inżynierowie o specjalizacji związanej z ochroną środowiska, energetyką, energią odnawialną, mający doświadczenie w zakresie określania wpływu inwestycji na środowisko naturalne oraz montażu

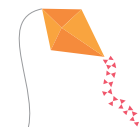
finansowego projektów proekologicznych z uwzględnieniem kredytów bankowych i innych dostępnych źródeł. Wywodzą się spośród specjalistów z praktyką i doświadczeniem zdobytym w pracy w projektowaniu, wykonawstwie, administracji, instytucjach naukowych.

Ochrona środowiska to obszar bardzo szeroki, obejmujący zarówno skomplikowane przedsięwzięcia inwestycyjne, jak i działania o małej skali, a praca w pionie ekologii wymaga znajomości technologii z dziedziny ochrony powietrza, zagospodarowania odpadów, gospodarki wodno-ściekowej, wiedzy obejmującej na równi gospodarowanie energią w domu, sposób produkcji energii w profesjonalnych elektrowniach, jak wymagania prawne dla unieszkodliwiania azbestu. Wiedza ekologów nie ogranicza się do znajomości technologii. To także biegłość w poruszaniu się w przepisach dotyczących m.in. prawa ochrony środowiska, prawa wodnego, prawa budowlanego, prawa energetycznego, znajomość

150 MW

wzrostu mocy elektrowni wiatrowych

dyrektyw unijnych, norm i systemów jakości, strategii i programów rządowych.

Pracownicy pionu ekologii starają się aby znajomość zagadnień ochrony środowiska w BOŚ Banku była jak najbardziej powszechna. „Ekowiedza” to nazwa programu szkoleń dla pracowników różnych komórek Banku. Objęto nimi zarówno osoby zajmujące się bezpośrednio sprzedażą produktów proekologicznych, jak i tych, którzy pracują z dala od ludy, przy tworzeniu produktów, w komórkach bankowego wsparcia. To do nich kierowane są podręczniki, prezentacje, e-learning, służące poszerzaniu wiedzy, a czasem rozbudzeniu zwykłej ciekawości.

Większość Polaków zgodziła się ze stwierdzeniem, że ochrona środowiska może mieć pozytywny wpływ na rozwój gospodarczy kraju (według „Badania świadomości i zachowań ekologicznych mieszkańców Polski”, wykonanego przez TNS Polska dla Ministerstwa Środowiska, w listopadzie 2014 roku – 76%). Ważne jest zatem, aby świadomie działać na rzecz zrównoważonego rozwoju i racjonalnie kierować środki przeznaczone na działania w zakresie ochrony środowiska. Podniesienie wiedzy i świadomości proekologicznej pracowników Banku służy również temu celowi.

„Nie proś Świata, aby się zmienił,
to Ty zmień się pierwszy”.

O. Anthony de Mello – hinduski mistyk

„Najserdeczniej, jak potrafię, dziękuję za wspaniały upominek świąteczny. Jestem nim oczarowany. Sprawiliście mi ogromną radość. Teraz czekam na mój pierwszy mecz z braćmi i kolegami w nowych korkach, getrach i ochraniaczach. Wszystko świetnie na mnie pasuje. Jeszcze raz serdecznie dziękuję. Andrzej”.

„Drogi Mikołaju z Fundacji! Dziękuję Ci za magnetofon, który mi przyniosłeś. Bardzo mi się przyda, kiedy będę chciała potańczyć i posłuchać muzyki. Tym prezentem uszczęśliwiłeś nie tylko mnie, ale również moją siostrę, z którą słucham muzyki i mieszkamy razem w pokoju. Jeszcze raz bardzo dziękuję. Kasia”.

To dwa z wielu listów nadesłanych do Fundacji BOŚ po zakończeniu akcji świątecznej 2014/2015, wspólnej akcji Fundacji i pracowników Banku.

Fundacja BOŚ powstała z inicjatywy Banku Ochrony Środowiska i istnieje już ponad 5 lat, wpisując się w proekologiczną misję Banku. Działa na rzecz propagowania postaw proekologicznych i zasad zrównoważonego rozwoju, promuje wolontariat pracowniczy, angażuje się w rozwój i realizację strategii społecznej odpowiedzialności BOŚ Banku, który jest jej fundatorem.

Od 2014 roku funkcjonuje program składki pracowniczej „Pomagam cały rok”. Jest to projekt regularnej, indywidualnej filantropii zorganizowany dla pracowników Grupy Banku Ochrony Środowiska i Fundacji BOŚ. Program polega na dobrowolnej deklaracji przekazywania na cele dobroczynne części wynagrodzenia w formie comiesięcznego odpisu. Każda darowizna jest kierowana w równych częściach na dwa cele: stypendia dla zdolnych dzieci z rodzin o niskich dochodach i wsparcie dla pracowników BOŚ, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji.

Większość działań prowadzonych przez Fundację BOŚ wykracza jednak daleko poza grono pracowników Banku. Na szczególną uwagę zasługuje, rozpoczęty w 2014 roku, edukacyjny projekt szkolny „Postaw na słońce”, prowadzony równoległe z ogólnopolską kampanią społeczną promującą OZE. Cel projektu to upowszechnienie wśród młodego pokolenia Polaków wiedzy na temat korzyści środowiskowych i ekonomicznych, jakie daje wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, a w szczególności ogniw fotowoltaicznych. Konkurs, złożony z trzech etapów, polegał na zaprojektowaniu instalacji fotowoltaicznej dla szkolnej pracowni komputerowej oraz pięciu budynków mieszkalnych i podzieleniu się z lokalną społecznością zdobytą wiedzą na temat korzyści wynikających z zastosowania energii odnawialnej oraz zaprezentowaniu doświadczeń i wyników związanych z pracą nad projektem. Uczestnicy konkursu korzystali z fachowego wsparcia przez cały okres trwania projektu – do pomocy udostępniono specjalne kalkulatory, modele i inne szczegółowe materiały przydatne w realizacji zadań.

„In nature there are neither rewards nor punishments; there are consequences“.

Robert Green Ingersoll – American lawyer and publicist XIX

The Bank for Environmental Protection started operations in 1991. It is a stable, secure, Polish institution, whose majority shareholder is The National Fund for Environmental Protection and Water Management. Since 1997 the Bank's shares have been listed on the main market of the Warsaw Stock Exchange. The offer of BOŚ S.A. is addressed to both individual and institutional customers, to local government units and municipal companies.

The ambition of the Bank is to maintain a permanent place in the Polish system for financing environmental protection and sustainable leadership in this area in the banking market. Implementation of such an assumption is associated with involvement in support programs for environmental projects run by Polish and foreign institutions such as the National and Voivodship Funds for Environmental Protection and Water Management, Bank Gospodarstwa Krajowego, the European Investment Bank and many others. It is also

important to create new initiatives that result in the new banking products of the unusual and attractive characteristics, eg. Ekologiczny Kredyt Hipoteczny or EKOpżyczka.

A characteristic feature of BOŚ S.A. is a skillful combination of professional services in the field of banking activities with eco-friendly mission, which translates into professional approach to financing for investments in environmental protection.

BOŚ S.A. is very active in the field of environment protection. During 24 years of activity BOŚ S.A. allocated approximately 15,1 billion PLN for the financing of ecological projects, only in 2014 the total amount of loans for pro-ecological projects exceeded 1,9 billion PLN. Implementation of investments for environmental protection, credited by the Bank and completed in 2014, contributed to significant environmental effects. Most important of them are:

reduction of emission of dust	151,4 tons/year
reduction of emission of sulfur dioxide	667,2 tons/year
reduction of emission of carbon dioxide	142 992 tons/year
reduction of heat consumption and loss	140 671 GJ/year
production of energy from renewable sources	128 410 MWh/year
wastewater treatment plant capacity	5 403 m³/d
length of the sewage network	89,2 km
quantity of waste neutralized or recyclable materials reclaimed	49 104 tons/year

BOŚ BANK W LICZBACH W LATACH 1991–2014

Efekte ekologiczne uzyskane w latach 1991–2014 w wyniku zakończenia zadań kredytowanych przez BOŚ S.A. (podstawowe parametry)
Environmental effects gained from 1991 to 2014 resulting from completed tasks credited by BOŚ S.A. (main parameters)

Okres /Period/	Redukcja emisji /Emissions reduction/			Przepustowość oczyszczalni ścieków /Wastewater treatment plant capacity/	Długość sieci kanalizacyjnej /Length of the sewage network/	Ilość unieszkodliwianych odpadów lub odzyskanych surowców wtórnych /Quantity of waste neutralized or recyclable materials reclaimed/	Produkcja energii w OZE /oszczędność energii elektrycznej /Production of energy from renewable sources / energy savings/					
	pył /dust/	SO ₂	NO _x					CO ₂	[Mg/a]	[Mg/a]	[Mg/a]	[Mg/a]
1991–1999	115 355	389 341	20 948		1 945 517	2 889						79 128
2000	4 486	4 240	294		148 026	624				201 376		6 368
2001	1 394	419	120		221 014	369				96 797		24 828
2002	3 263	24 189	552	70 637	75 349	349				139 350		10 389
2003	421	4 931	17 082	309 597	49 528	301				15 460		6 805
2004	485	14 457	129	37 710	5 428	595				502 919		16 590
2005	2 996	345	554	27 749	7 595	273				1 342 234		7 905
2006	327	3 847	761	290 912	11 336	322				375 118		181 717
2007	7 113	2 724	897	280 961	3 025	209				30 610		80 136
2008	1 139	21 928	265	130 792	188	136				41 510		105 894
2009	1 021	9 132	1 027	230 796	7 939	297				55 117		10 529
2010	193	200	41	65 168	102 243	1 728				24 939		112 015
2011	221	366	172	115 867	28 213	328				3 528 844		72 643
2012	459	5 082	990	412 680	2 891	347				519 730		232 714
2013	155	1 817	618	379 420	2 358	79				78		376 608
2014	151	667	280	142 992	5 403	89				49 104		129 598
Razem /Total/	139 179	483 684	44 729	2 495 278	2 616 053	8 935				6 923 186		1 453 808

**Wartość inwestycji proekologicznych zrealizowanych w latach 1991–2014, na które udzielono kredytów inwestycyjnych w BOŚ S.A.
Value of pro-ecological projects implemented in the years 1991–2014 on the basis of loans granted by BOŚ S.A.**

Rodzaj kredytu /Loan type/	OA		OW + GW		OZ		MN + OP + EE		Razem / Total /	
	Liczba [szt.] /Number [pcs.]/	Wartość [min zł] /Value [PLN min]/	Liczba [szt.] /Number [pcs.]/	Wartość [min zł] /Value [PLN min]/	Liczba [szt.] /Number [pcs.]/	Wartość [min zł] /Value [PLN min]/	Liczba [szt.] /Number [pcs.]/	Wartość [min zł] /Value [PLN min]/	Liczba [szt.] /Number [pcs.]/	Wartość [min zł] /Value [PLN min]/
Ze środków NFOŚiGW /From the resources of the NFEFWM/	456	966,17	411	2 123,46	75	279,04	8	146,40	950	3 515,08
Z dopłatami NFOŚiGW /With subsidies from the NFEFWM/	11 935	1 155,80	466	2 390,04	60	210,22	4	21,24	12 465	3 777,30
Linie kredytowe NFOŚiGW /NFEFWM credit lines/	8 611	1 019,36	1 687	959,30	544	504,09	10	8,32	10 852	2 491,07
Ze środków WFOŚiGW /From the resources of the VFEFWM/	5 851	327,23	345	59,79	34	7,88			6 230	394,90
Z dopłatami WFOŚiGW /With subsidies from VFEFWM/	11 874	1 674,68	1 589	1 229,16	376	159,83	8	2,33	13 847	3 066,00
Wspólne z NFOŚiGW i WFOŚiGW /Granted together with NFEFWM and VFEFWM/	36	8 811,87	66	2 561,54	8	138,15			110	11 511,55
Komercyjne proekologiczne kredyty /Commercial pro-ecological loans/	7 970	15 523,61	596	1 676,69	147	490,08	38	20,47	8 751	17 710,85
Razem /Total/	46 733	29 479	5 160	11 000	1 244	1 789	68	199	53 205	42 466,75

OA – ochrona atmosfery / atmosphere protection **OW** – ochrona wód / water protection **GW** – gospodarka wodna / water management

MN – monitoring / monitoring **OP** – ochrona przyrody / nature protection **EE** – edukacja ekologiczna / ecological education

**Struktura kredytów proekologicznych udzielonych przez BOŚ S.A. w latach 1991–2014 r.
Structure of pro-ecological loans granted by BOŚ S.A. in the years 1991–2014.**

Rok udzielenia kredytu /Year of granting loans/	We współpracy z NFOŚiGW /In cooperation with NFEFWM/		We współpracy z WFOŚiGW /In cooperation with VFEFWM/		Wspólne finansowanie z NFOŚiGW i WFOŚiGW /Common financing with NFEFWM and VFEFWM/		Ze środków Fundacji Polska Wieś 2000 /From the resources of the Polska Wieś 2000 Fundation/		Ze środków EFRWP Counterpart Fund /From the resources of the EFRDP *Counterpart Fund/		Komercyjne /Commercial/		Razem /Total/	
	Kwota tys. zł /Amount PLN thous./	Liczba szt. /Number pcs./	Kwota tys. zł /Amount PLN thous./	Liczba szt. /Number pcs./	Kwota tys. zł /Amount PLN thous./	Liczba szt. /Number pcs./	Kwota tys. zł /Amount PLN thous./	Liczba szt. /Number pcs./	Kwota tys. zł /Amount PLN thous./	Liczba szt. /Number pcs./	Kwota tys. zł /Amount PLN thous./	Liczba szt. /Number pcs./	Kwota tys. zł /Amount PLN thous./	Liczba szt. /Number pcs./
1991–1999	1 712 647	8 778	194 843	2 801	1 045 556	28	605	23	15 026	134	364 344	3 619	3 333 023	15 383
2000	99 046	297	30 062	775	3 291	2	180	6	2 238	15	203 751	4 571	338 568	5 666
2001	145 989	180	15 706	601	2 480	1			9 193	130	209 653	3 097	383 021	4 009
2002	127 566	261	24 043	592	22 785	3			9 382	96	57 144	1 796	240 920	2 748
2003	64 394	111	45 776	1 020	65 000	2			14 164	96	97 762	1 317	287 096	2 546
2004	229 795	981	46 383	1 003	423 993	3			12 984	73	201 351	1 226	914 506	3 286
2005	258 303	1 507	58 458	826	284 675	4			5 911	29	165 427	948	772 773	3 314
2006	26 369	125	107 207	1 050	220 159	6			9 707	47	203 316	881	566 758	2 109
2007			185 420	1 739	393 889	7			40 910	182	384 644	580	1 004 863	2 508
2008			283 318	1 710					34 701	113	321 261	628	639 280	2 451
2009	100 000	1	244 840	1 898					20 841	63	286 563	741	652 244	2 703
2010	30 994	699	123 956	1 669	13 455	2			11 601	31	240 079	321	420 085	2 722
2011	31 437	2 111	77 415	1 117					6 411	19	583 386	252	698 648	3 499
2012	49 700	3 167	88 869	945					50	1	618 665	690	757 284	4 803
2013	60 479	3 597	91 946	1 307					500	1	2 010 505	1 350	2 163 430	6 255
2014	38 842	2 203	109 671	1 664					1 080	3	1 791 574	1 167	1 941 167	5 037
Razem /Total/	2 975 561	24 018	1 727 912	20 717	2 475 283	58	785	29	194 699	1 033	7 739 425	23 184	15 113 666	69 039

Opracowano w Departamencie Ekologii i Komunikacji / The Ecology and Communication Department